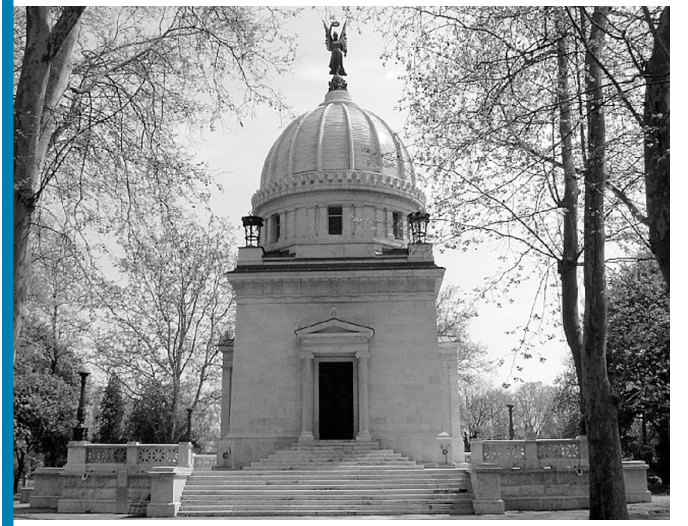


hétvége

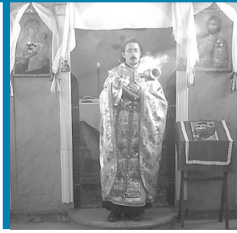


Ha belépsz e kertbe elfeledted a bomlasztó médiát és büszke vagy magyarságodra. Sokszor azt hangoztatják rólunk, hogy túlzottan nacionalisták vagyunk. Úgy vélem sok mindent lehet rólunk mondani, de ezt aligha. **6. oldal**



Tavasz, nyár, ősz, tél

Hetedik osztályos tanuló voltam, amikor magával ragadott a vegyszerek és lombikok bűdös és sejtelmes világa. Kétszáz forintot költöttem Szegeden az orvosi műszereket árusító boltban... **5. oldal**



Ortodoxok karácsonya

A szeretet ünnepére készülnek a szerb-ortodoxok. A karácsonyuk háromnapos lesz, január hetedikén, hétfőn kezdődik. Előtte azonban náluk is hagyomány a szenteste, vagyis a felkészülés napja. **6. oldal**

Vita közben is mindig tanulok

Dallos Zsuzsa

dallos.zsuzsa@plt.hu

December 7-én a Művészetek Palotájában átadták a tíz kategóriában meghirdetett Prima Primissima-díjakat. A Magyar Tudomány kategóriában a díj nyertese Glatz Ferenc történész, a tudományos akadémia korábbi elnöke volt.

– Gratulálunk legújabb elismeréséhez. Melyikre a legbüszkébb?

– Az elismerés mindig mindenkinek jólesik. Nekem is. Szakmánk legmagasabb nemzetközi kitüntetése, a Herder-díj (1997) megnyugtatást adott: amit csináltam a történettudományban negyedszázadon át, azt a világban elismerik. A legmagasabb osztrák állami kulturális kitüntetés mint tudományos és oktatáspolitikusnak adott megnyugvást: 1990-ben, amikor sokan rajtam akarták elverni a port, mint volt kultusz-miniszteren a régi rendszer hibáiért, amelynek a kultúrpolitikai lebontását én dolgoztam ki, és részben hajtottam végre, a Németh-kormány tagjaként. A német állam legmagasabb kitüntetése 2004-ben azt jelentette számomra, nem hiába röpködtem a világban 12 évig, mint az EU szakértő bizottságainak tagja. A nemzetközi Freedom-kitüntetés 1998-ban azt bizonyította, eredményes volt következetes szellemi és kultúrpolitikai harcra a zsidó-keresztény kultúra közös gyökereinek elismeréséért és a holokauszt után megmaradt bizalmatlanságok felszámolásáért. E mostani kitüntetés részben a szakma, de legalább ennyire a közönség elismerésének jele. Érzelmileg ugyanígy megérintett, amikor szülővárosom, Csepel vagy gyermekkorom világa, Szigetszentmiklós díszpolgárságát

kaptam meg. Két héttel ezelőtt az utolsó egyetemi előadásomon a 150-es nagyelőadóban felcsattanó vastaps és a „vissza, vissza” szavalókórus jobban zavarba hozott, mint bármi más elismerés.

– Mint a legmagasabb állami kulturális díjbizottság, a Széchenyi-, Kossuth-díjat osztogató tagja, volt-e ítélete miatt lelkiismeret-furdalása?

– Jó dolog az elismerést kapni, de a legrosszabb érzés valamelyik díjkiosztó bizottságban ülni. Aggályos természetű vagyok, mint minden kutató, nem nagyon szoktam nemmel szavazni, inkább va-

laki mellett szólalok fel. De ezt is elvethetem, ahogy meg is történt. Pusztán tanítványi ragaszkodásból odaítéltetni egy magas díjat olyannak, aki az utóbbi negyedszázadban semmi érdemleges szakmai teljesítményt nem nyújtott, harcolni érte, miután a bizottság háromszor is leszavazta, kérni külön keretszámot, amit megadnak méltányosságból. Ennek az érzelmi döntésnek logikusan az a jutalma, hogy a volt professzor elkezd gyanakodni: a nem szeretett kormány adott neki díjat. Provokációnak veszi, és igyekszik engem pocskondiázni. Megérdemlem, le kellett volna mondanom a tagságról, miután az általam javasolt volt professzor neveletlen módon nem fogott kezét a miniszterelnökkel.

– Sokfelé jár a nagyvilágban, hogy látja Európában milyennek ítélnék meg bennünket?

– 1991. és 2004. között vettem részt rendszeresen, évente 15-25-ször is repülve különböző európai uniós bizottságokban. 1990-ben volt a legmagasabb az elismertségünk. Azt becsülték, hogy a magyarok békés és jól előkészített átmenetet hajtottak végre. A 90-es évek végén ro-



Elnökként nem volt hajlandó manipulatív eszközöket igénybe venni az egyes tudományágak súlyának megváltoztatásáért az akadémián belül



Szabó Zoltán

szabo.zoltan@fmh.plt.hu

Kutyaharapást, szőrivel?

Több mint figyelemre méltó megállapítások hangoztak el itt, az új évhez szólóan, két tekintélyes ember szájából. Mondhatnánk, megszívlelendő gondolatok, ha a jelző nem hangzana oly erőltet – bár kívánatos – közhelyként, s a gondolat – az árnyalt, a megérett – nem lenne régóta hiánycikk a közélet piacán. Helyette inkább a vakkantás, leugatás dívik. Szóval azt mondta Sólyom László köztársasági elnök ünnepi köszöntőjében, hogy Magyarországon mindenki pusztító megosztottságról panaszkodik, sok kárt okoz a mindent a miők sémára leegyszerűsítő fekete-fehér gondolkodás. Glatz Ferenc pedig azért kesereg, mert e kicsiny nemzeti közösség nem a nagy kérdésekkel foglalkozik, hanem a két politikai szemétdomb kakasainak küzdelmén szórakozik. S ez az, ami a külföld számára már érthetetlen. Valóban az, ám nem csak a külföld számára, habár a belföld józanabb része emiatt egy csöppet sem éri vidáman magát. Kivéve azokat, akik szeretnek ordítani, s örömeiket lelik a ke-repelésben, a kölcsönös anyázásban. Számunkra – bocs, ha valakit sért a többes szám – az is érthetetlen, hogy a két szemétdomb kakasai miért nem veszik észre, hogy mindez mennyire kontraproduktív. Hogy a régóta vágyott hatalom bármilyen megszerzése egyfelől, s megtartása másfelől a szükséges, de a közmegegyezést nélkülöző átalakítások érdekében indulat (sőt, gyűlölet) háborúba döntötte az országot. Lemarad(t)unk emiatt, a versenytársak örömeire. S néhány jel arra mutat, hogy a leugatás idén is folytatódik. Pedig az orvosok óva intenek tőle, hogy: kutyaharapást, szőrivel.

hamosan romlott a megítélésünk. És ez nem feltétlenül kormányfüggő – kérem az olvasót, kapcsolja ki a családokat is megosztó pártpolitika-függőségi érzelmeit. Még az uniós monitorozásnál is, amelyben aktívan részt vettem 1995-97. között, a jelöltek között messze a legjobb minőséget kaptuk, megelőzve Szlovéniát, Csehországot is. Aztán a gazdasági sikertelenségek és az EU-csatlakozás előkészítetlensége elénk sorolta nemcsak a szlovéneket, a cseheket, az észteket, de a szlovákokat is. Most itt a nagy lehetőség, a 2007–2013. közötti időszakban az uniós pénzek elérhetése, és akkor ez a kicsiny adófizetői és kicsiny nemzeti közösség nem a nagy kérdésekkel foglalkozik, hanem a két politikai szemétdomb kakasainak küzdelmén szórakozik – ez az, ami a külföld számára már érthetetlen.

– Itthon az emberek elfordulnak a politikától. Igaz, a politikusok is egyedül hagyták őket. Meddig mehet ez így tovább?

– Kénytelen vagyok a politikacsinálókat védeni. Szerintem az 1989–90-ben alkotott politikai rendszer nem alkalmas már az új helyzet kezelésére. Annak idején én már a

listás választási rendszert a pártapparátusok bebetonozási eszközének tartottam. A politizálást kölcsönviszonynak fogom fel ma is, amelyben a politikai folyamatosan szembeállítom elképzeléseit a társadalommal, és szembesül az emberek elvárásaival. A pártlisták között messze a legjobb minőséget kaptuk, megelőzve Szlovéniát, Csehországot is. Aztán a gazdasági sikertelenségek és az EU-csatlakozás előkészítetlensége elénk sorolta nemcsak a szlovéneket, a cseheket, az észteket, de a szlovákokat is. Most itt a nagy lehetőség, a 2007–2013. közötti időszakban az uniós pénzek elérhetése, és akkor ez a kicsiny adófizetői és kicsiny nemzeti közösség nem a nagy kérdésekkel foglalkozik, hanem a két politikai szemétdomb kakasainak küzdelmén szórakozik – ez az, ami a külföld számára már érthetetlen.

– Rosszkedvű országnak titulálnak bennünket, de ön még vita közben is mosolyog.

– Vita közben is tanulok, a vizsgákon a diákjaimtól is. Nem hiszem, hogy csak nekem lehet igazam. Nem az én igazságomért vitatkozom, hanem, hogy több szempontból nézve a dolgokat, jobb következtetésre jussunk. Másodszor, szórakoztatnak a jó ellenérvek. Unokáimnak is mondom, félek, nincs igazad, de gratulálok, jól védted az álláspontodat. Harmadszor, a keserűség engem is elfog, mint bárkit. De magamban élem meg. Ismeri a bölcs mondást: csak egészség legyen.

– Mit vár a 2008. évtől tudósként, állampolgárként?

– Nyugalmat és munkát.

– Önnek volt ilyen esete?

– Mint elnök nem voltam hajlandó manipulatív eszközöket igénybe venni az egyes tudományágak súlyának meg-